

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dvx Spiritvalis

Puente, Luis de la

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.Xiii.

Cap. XI. In quo substantialis, sensibilisq[ue] Deuotio consistat, vnde oriatur, quibus medijs comparetur, & quo pacto suas offerat oblationes in Oratione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48784](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48784)

CAPVT XI.

*IN QVO SVBSTANTIALIS
sensibilisque Deuotio consistat, unde
oriatur. quibus medijs compare-
tur, & quo pacto suas of-
ferat oblationes in
Oratione.*

DEVOTIO (vt ait Ange-
licus Doctor) nihil est a-
liud, quam voluntas qua-
dam promptè tradendi se
ijs, quæ pertinent ad Dei
obsequium: sicut qui sei-
psum dicat, offertque ad ea-

dem valdè iucundè, expediteque præstanda,
absque repugnantia, tædio, siue tristitia ipsius
voluntatis: ad eum modum, quo Israëlita,
a obtulerunt mente promptissima atque deuotissima
a Exod. 35. 21
ta, primitias Domino: ita vt cum Dauide di-
cere liceat: b Paratum cor meum, Deus, para-
b Psalm. 7. 2.
tum cor meum. Est videlicet paratum, ad am-
plectendum & executioni mandandum quic-
quid tibi placet; detestandum verò & fugien-
dum quicquid displicet; offerendumque
quicquid à me petieris; & ad quemuis labo-
rem ferendum, quem mihi miseris, aut permi-
seris.

SED

IX SPIRITUS
DE PONTE

SE D quia anima nostra, miseræ hinc caro est immerfa, ab ea prodeunt crudeles noueræ contra hanc deuotionem.

PRIMA est debilitas ipsius carnis, quæ valde lassatur seruiendo spiritui; & ex propria propensione appetit quietem: ob quam causam Christus Dominus noster, cum iuos Apostolos ad vigilandum & orandum hortaretur, dixit: *c Spiritus quidem promptus est: caro autem infirma.*

• Matth. 26.
41.

ALTERA est vehemens sensualitatis & appetitionum sensuum inclinatio, quæ passionibus suis voluntati aduersantur; vellent quædam post se trahere: ex quo repugnantiae proueniunt, timores & tædia, quæ in inferiori animæ parte inueniuntur: quamuis in superiori parte, deuotionem habeat ac promptitudinem. Quod ipsum apertè indicant illi Apostoli quereia, cum dicit: *d Condelector enim legem Dei, se unum interiore[m] hominem, video autem aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meae, & captiuantem me in lege peccati. Igitur ego ipse mente seruis legi Dei, carne autem legi peccati, vel reluctanti proprio spiritu.*

• Rom. 7. 22

HI S tertium accedit impedimentum, inclinatio scilicet naturalis, ipsius animæ, & voluntatis eius, quæ ipsam inclinât, ad hanc cum sua carne vnionem conseruandam, talem qualem; ac proinde ad attendendum salutis ac vitæ suæ, & reliquis quæ ad eam pertinent: sicut dixit Apostolus. • *Nemo vnquam*

• Ephes. 3. 29

carnem

carnem suam odio habuit, sed nutrit & fouet eam.

Ex his efficitur, vt substantialis deuotio solum consistat, in promptitudine voluntatis & spiritus, parti que superioris animæ; tanta vi & fortitudine, vt opus suum integre perficiat, etiam carne & sensualitate repugnant: conculcando videlicet prauas eius inclinationes, vt obediat Deo: sicut Christus Dominus noster in nocte suæ passionis, non attendens ad timores & tristitias suæ carnis, & naturalem suam voluntatem; sed per hæc omnia perumpens, obtulit se ad bibendum calicem suæ passionis, exiens illis obviam, qui ad ipsum comprehendendum venerant; & sanctum Petrum reprehendens, qui id impedire tentabat. Quare simul erat tristis, ac deuotus; timens, & magno animo; cum tædio simul & promptitudine; cum agonia & fortitudine: primum quidem in parte inferiori sentiebat; alterum in superiore spiritus parte; alterum opus erat naturæ, quod in nobis solet esse violentum; alterum erat opus liberæ voluntatis: Ideoque in eo consistit vera virtus deuotionis; quæ non potest esse sita in re nostræ libertati non subiecta; nullus enim, nobis inuitis, spoliare non potest virtutibus; nec gaudio cordis, quod ex eis nascitur.

SE D quoniam hæc contrarietas, inter carnem & spiritum, valde est molesta, solet que valde impedire substantialis deuotionis operari: ipse Deus D.N. interdum, vt hæc ita in

supe-

IX SPIRITUS
DE PONTE

f Psal. 83.3.

superiori animæ parte crescat, & exuberet, ut etiam ad inferiorem partem totumque corpus deriuetur, ita ut (sicut dixit Dauid) *f cor & caro exultent in Deum viuum*. Ignis enim accendens in corde, consumit repugnantias tædiorum carnis; redditq; spiritui ita conformem, ut vinceret eosdem affectus; simulq; de bono gaudeant, ac tristentur de malo; ament virtutem, & vitia detestentur; currant cum gaudio & absque lassitudine, valdeq; promptè ac festinanter in rebus obsequij diuini.

Deuotio
sensibilis.

ET huiusmodi deuotionem, vocamus **SENSIBILEM**, cuius excellentia suauitasq; tanta est; ut, quam diu durat, restituat nos quodammodo felicitati status innocentia; tribuens appetitui sensuum & carni, magnam promptitudinem, lætitiãque ad id omne, quod Deo placet, iuxta dictamen directionemq; spiritus, cui illa se dedit, & cui coniuncta est, eodem modo, quo Regius Propheta dixit: *g Tu uerè homo, vnanimis, dux meus, & notus meus, qui simul mecum dulces capiebas cibos: in domo Dei ambulauimus cum consensu, nobis. s. inuicem cõsentientes*. Quis (inquit Richar.) hic homo est? nisi exterior, qui interiori coniungitur, & vnã vterq; animam habet; quæ dat illis vitam; seque inuicem, ut valde amicos, agnoscunt; ob naturalem, quam inter se habet, vnionem; licet exterior homo interiorem ducat, quatenus suis sensibus, viam illi aperiat, ad res spirituales ac diuinas cognoscendas? Hi duo homines, quæ ex ijs, quæ cuiusq; propensione sunt propria

tolent

solent inuicem aduersari; eò per Dei gratiam,
 & virtutem deuotionis perueniunt, vt simul
 valdeq; coniuncti, ambulent in domo Domini
 prompti & parati, cum exultatione magna, ad
 id omne, quod ipse præcipit. Interior enim
 homo, participem facit exteriorem, dulcium
 ciborum suorum. sicut dixit Iob, *h si comedi* h Iob 31. 17.
lucellam meam solus: neque enim interior ho-
 mo, sibi soli retinet deuotionem; sed bonam e-
 ius portionem tribuit carni, vt & illa eo cibo
 alatur, reddaturque fortis & constans, in obse-
 quio Dei sui, qui ita diuinum hoc i *unguentum* i Psal. 132. 2.
effundit in carite Aaron, vt descendat in bar-
bam. & per ipsum *vestimentum vsque ad oram*
 eius, vngendo scilicet spiritum & appetitus,
 corpus & sensus; vt omnes sint participes pre-
 ciosissimi vnguëti deuotionis ac lætitiæ, quæ
 resplendet in ipso faciei vultu, & in omnib. gres-
 sib. ac motib. corporis: & tunc experientia di-
 scitur, q. suavit David: k *delectare in Domino*; k Psal. 36. 4.
dabit tibi petitiones cordis tui, quia vehemē-
 ter illi placet, instar musicæ, ex multis cõcor-
 dib. vocib. cõcinnat. Sicut è contra, oratio si-
 ne deuotione (teste S. Lurent. Iustin.) est instar
 musicæ vocũ dissonantium. Nã cogitatio it huc,
 affectus verò illuc; nec imaginatio cõcordat cõ-
 ratione, nec appetit. cõ voluntate. q. si nostra
 culpa eueniat, oratio nostra displicet Deo: si
 aut sine culpa, nobis est insipida: vtroq; aut nõe
 cõcedẽdũ nobis esset, p. virili, hãc cõcordiã ha-
 bere, q. adfert deuotionẽ: vt pceptũ illud amo-
 ris, nobis cõmẽdat, dicens: *I Diliges Deum* i Deut. 6. 5.

Deum

IX SPIRITUS
E PONTE

s. Thom. 2.2
q. 44. a. 5.

Deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & in tota mente tua, & ex omnibus virtutibus tuis. Quod (vt sanctus Thomas declarat) non aliud est, quam præcidere, vt Deum diligamus voluntate nostra, appet tu sentiendo intellectu, imaginatione, & omnibus facultatibus corporis, ac sensibus, ita vt omnes concordent, & conueniant, ad eum amandum, & que seruiendum; vt magna promptitudine totus homo, interior & exterior, in hoc occupetur; siquidem totus est Dei; creatur vt se totum diuino obsequio traderet, ac inciperet.

in Psal. 65. 15

Serm. 19. in
Cant.

Ex his apparet, virtutem deuotionis consistam huic amori, ex quo illa tanquam ex fonte oritur, prospicere nobis de omnibus affectibus, propositis, donis, ac muneribus, quæ Deo in oratione offeramus; eo modo, quo diamus. Illa thesauros aperit animæ, vt aurum thus, & myrrham offerenda depromat; illa virtutem pœnitentiæ aduocat, vt corde contrito & humiliato, Deum placet: obedientiam vocat, gratitudinem & reliquas virtutes, vt heroicis suis actus, in conspectu Dei probent; & ipsam quoque religionem, vt sacrificium offerat, quæ Dauid in *Medullata* appellat, afflictione scilicet spirituali, magnoque spiritus feruore plena. Illa denique nobis suggerit omne genus verborum, ad colloquendum cum Deo: quamobrem S. Bernardus, animæ linguam eam appellat. Et ea vitur Spiritus S. vt igneis linguis nos loqui faciat. Et in eum

finet

finem suadet nobis Apostolus, vt eam comparare studeamus, cum dicit: *n implemini Spiritu*
s. loquentes vobismetipsis in Psalmis & hymnis & canticis spiritualibus, cantantes & psallentes in cordibus vestris Domino gratias agentes semper pro omnibus. O felicem illam animam, quam Spiritus diuinus, hac deuotione replet, expeditamque facit, in phrasi & idiomate suo, non terreno sed cœlesti; non humano, sed diuino; non tam verbis externis, quam internis: dum colloquitur nunc secum ipsa, nunc cum Angelis & Sanctis, nunc denique cum ipso Deo; cui adeo arridet, vt eam incitet ad loquendum, dicens: *o Sonet vox tua in auribus meis. vox enim tua dulcis, & iucunda est.* Tua sunt, Deus meus, hæc omnia dona, & à te in nos proueniunt; tua est deuotio, quæ linguas nostras mouet; tuus ignis, qui illas ad eum reddit inflammatas; tu efficis in ratione viuendi, p vnus moris, eos, qui habitant in domo tua; coniungens carnem & spiritum, exteriorem & interiorem hominem, ea deuotione, quam illis communicas. Tua est q vnctio, qua docet de omnibus; efficitque vt hi duo r fratres habitent in vnum in domo tua, magna concordia, & iucunditate Concorda tu illos Domine in me, vt cum quiete orare possim: dona mihi quod tibi offeram. quia absque te, nihil habeo quod tibi dem: accipe cor, quod à me petis; da verò mihi dona tuæ gratiæ, quæ ego peto.
 Amen.

n Eph. 5. 18
 Collat. 3. 16.

o Cant. 2. 14

p Psal. 67. 7.

q 1. Ioa. 2. 27

r Psal. 132. 1.

IX SPIRITUS
 DE PONTE

§. I.

DECLAREMVS nunc diligentiam, quam
possimus, ac debemus in oratione ad
hibere, ad supremum hoc donum in-
petrandum; & ignem hunc ita accendendum
ut ardeat, eiusque flamma usque ad caelum
ascendat. *Præmittimus* tamen, Deum D. N. al-
terò è duobus modis gratiam deuotionis com-
municare. *Alter* est per semetipsum tantum
nulla præcedente causa, aut particulari dili-
gentia ex parte nostra: ut sic (teste S. Lauro-
tino Iustiniano) magnitudinem misericordie
sue ostendat, in excitanda tepiditate nostra
& animanda pusillanimitate, superbia ve-
nostra retundenda, manifestando nobis, quam
parum possimus in his donis acquirendis: ad-
denique ut eius omnipotentiam cognoscamus,
qua ingreditur animæ nostræ donum pro
libitu, sicut *ingressus est in cœnaculum, for-
tus clausis*, priusquam nos libero nostro con-
sensu, nostrave dispositione illas aperiamus.
Statim verò, atque nostras potentias ingred-
itur, dicit: Pax vobis; moxque illæ tranquilla-
tur, & intellectum splendoribus implet; vo-
luntatem, & appetendi facultates, feruenti-
bus affectibus; corpusque ipsum, magna forti-
tudine ac lætitia: in cordis verò altari ardet a
moris ac deuotionis ignis, nullo alio lignis il-
lum fouente: quia ipsemet Deus accendit il-
lum, ac nutrit; prospicitque de omnibus ne-
cessarijs ad sacrificium & holocaustum co-
ferens.

1° Ios. 24. 19
& 26.

ferendum. Suggestit enim memoriæ ea, quæ offerat; voluntatem permouet, vt velit offerre: & tunc (inquit sanctus Ioannes Climachus) opportunum est tempus prolixius orandi: quia ipsemet Deus ad id inuitat, concedens orationis donum; cuius in cap. quarto mentio facta est.

ALTER modus, quo Deus D. N. deuotionis gratiam communicat, est per ipsam meditationem & contemplationem: cum scilicet considerantur infinitæ eius misericordiarum, & innumeræ nostræ miseriarum: horum enim duorum consideratio teste S. Thoma) diuinum hunc ignem accendit, & quo consideratio attentior est, ac profundior, in humilitate & sinceritate, eò amplior excitatur flamma; vt enim ait Ecclesiasticus, *et secundum ligna filia; sic ignis exardescit.* Et sicut ignis iræ aut amoris proprii, ardet secundum ligna rationum & considerationum, quibus illa innititur; ita deuotionis & amoris diuini ignis plus ardet, aut minus, secundum qualitatem sanctarum meditationum, quæ ligna sunt, quibus illa fouetur & alitur, accedente Spiritu S. diuinæ suæ inspirationis flatu, vt cito ignis concipiatur, flammaque excitetur. Nam, vt tempore Nehemiarum postquam sacerdotes composuissent sacrificia & ligna, *et tempusq; adfuit, quo sol refulsit, qui prius erat in nubilo, repente accensus est ignis maguus, qui sensim sacerdotibus orationem facientibus, sacrificium consumebar.*

IX SPIRITUS
DE PONTE

Ita nobis incumbit, modum orandi discere, & considerationum ligna quærere, eaque in altari cordis collocare, etiam si obscurum ad huc & nubilum sit, innitentes tamen fidei & auxilio Dei, ad quem tanquam ad solem spectat, vultum suum cum libuerit aperire, ac deuotionis ignem accendere, quæ in medijs huiusmodi considerationibus ferueat, nosque oblectationibus & affectibus ineffabilibus ad orandum permoueat. Obseruandum est tamen, quod sicut ignis, non tam lignorum multitudinem litur, quam eorundem qualitate, sicca nimis, & aptè compositis: Nam multa si sint arida, aut ineptè composita, potius ignem suffocant: Ita Deuotionis ignis non acceditur multitudinem discursuum, ab his in illas veritates inordinate saltando; nec valde subtilibus & delicatis meditationibus, quibus multum est illecebræ curiositatis, ac superbiæ, his enim potius suffocatur parua illa deuotio, quæ periret. Propter quam causam peritissimi homines (vt ait Doctor Angelicus) solent minus se deuoti, quos curiositas effundit, scientia inflat, & excæcat superbia: sinceri vero & humiles, etiam si imperiti sint, magis sunt deuoti, quia serio se tradunt Deo; maiori que puretate, diuina mysteria considerant non multis & inordinatis discursibus, sed moderatis, ac ordinatis in eum solum finem, vt voluntatem permoueat & ad Dei gustum alliciant: argumentum eligentes ad id aptissimum, iuxta ipsius meditationis inclinationem & facultatem.

ALIQVI enim inveniunt aquam deuotionis, dum in terra suarum miseriarum fodientes, valde profundè descendunt, in propria cognitione. Sic enim emolluntur & quasi tenerescunt, sensu malorum suorum, & statim deuoto promptoque animo se dedunt, vnico suo auxiliatori, qui est Deus. Et quamuis putealis aqua non soleat esse adeò pura, atque pluuiialis, quæ de cælo descendit; prodest tamen ad irrigandam aridam cordis terram, & eius desideriorum sitim mitigandam.

1.

ALII inveniunt aquam deuotionis y in fontibus Saluatoris, quæ sunt mysteria sacratissimi eius vitæ, passionis ac mortis, de quibus attentissimè cogitant, vtpotè nostro capti valde proportionatis. Ideoque ex z petra quæ est a Christus, virga nostrorum discursuum, & cogitationum ista erumpere facile solet pretiosa hæc aqua, quæ sequitur nos, comitaturq; in deserto huius vitæ, sitim nostram satiando, donec saliat, nosq; se cum deducat ad vitam æternam. Ex eadem porrò b b petra eadem virga percussa, ex t quoque ignis, qui sacrificium incendit, & holocaustum exurit, quod offerre desideramus in ipsa oratione; omnia enim hæc in veteri lege contingebant in figura eius, quod nobis spiritualiter euenit in lege noua.

2.

y Isa. 12. 3.

z Exod. 17. 6.

a a 1. Cor. 10. 4. 11.

b b Iudic. 6. 21.

ALII denique aquam deuotionis inveniunt, in fonte ipsius diuinitatis, & in montibus altissimorum eius mysteriorum. Nam c c super montes stabunt aqua & fontes, qui etiam ad

3.

c c Psal. 104. 6. 11.

IX SPIRITUS
DE PONTE

conualles descendunt in quibus mysterijs dum
 altius foditur, peruenitur ad coelestem hanc
 aquam, veraque lætitia obtinetur. Quamuis
 aliquibus eadem aqua, ita fit obuia, & in præ-
 ptu, vt vel leuiter fodientes, eam inueniant
 sicut idem Dauid fatetur dicens: *de Me-
 mor sui Dei, & delectatus sum.* Sic in-
 nuans hac sola Dei memoria se per motum
 deuotionem, quæ lætitiæ illi attulerit. Et
 ipsemet Seruator noster viarum suorum myste-
 riorum fidei, attribuit abundantiam huius

ad Psal 76.4

de Ioan. 7.36

ed diuinæ aquæ, dicens: *Qui credit in me
 sicut dicit Scriptura, flumina de ventre eius
 fluent aqua viua,* additque sanctus Ioannes
*Hoc dixisse Christum de Spiritu, quem acci-
 pturi erant credentes in eum: non solum
 sancti essent, sed feruentes etiam ac deuoti
 & non dixit, flumen, sed flumina: innu-
 ri enim sunt affectus deuotionis; qui ex
 viua fide profluunt, cum firmis proposito
 in omni genere virtutum, quæ interdum ma-
 ta quoque eaque copiosa producunt lachry-
 marum flumina, de quibus infra dicitur
 Quamuis absque lachrymis externis, affectus
 ipsi sint flumina interna, quæ fluunt ex in-
 bili & infinito fonte ipso videlicet Spiritu
 qui ob Seruatoris merita datur. O Spiritus
 diuine, qui es aqua viua, ignisque consumens
 & credentibus sicut fons aquæ, igneque
 quæ communicaris veni in cor meum; vt
 es aqua, illud laues, saties, irriges, ac feceris
 des; quæ verò ignis, illud purifices, inflamma-*

cap. 19.

Illustres, ac doceas, linguis amoris loqui.
 O Redemptor dulcissime, petra viva, ex
 qua fluunt aquarum flumina, & ignis flam-
 mæ, doce me, ira mysteria tua meditari,
 ut hauriam aquam & ignem, quæ in illis
 est.

§. 2.

IN huiusmodi colloquijs est & aliud me-
 dium, quo solet citius gratia deuotio-
 nis obtineri, quàm ratiocinationibus: lo-
 quentibus enim cum ipsomet Deo, qui pri-
 mus est fons deuotionis, eam demissè peten-
 tibus, citius communicat: quia ipse dixit: *ff* *Matt. 7. 7.*
Petite & accipietis, querite & inuenistis.
 Ponit autem primo loco petitionem, quia fa-
 cilis impetratur, quod orationibus petitur,
 quod quam queritur meditationibus. Esto
 memor eius, quod refert scriptura de *g g filia*
Chaleb, quæ pergens cum Patre suo, supra *gg Iudic. 15. 19.*
uit: cui Chaleb, quid habes, inquit: ac illa *eg Iudic. 15. 15*
respondit: da mihi benedictionem: terram
australem & orientem dedisti mihi, quam Solis
calores exsiccant: iunge & irriguam, de
ditq; ei Chaleb irriguum superius & infe-
rius. O anima veræ deuotionis cupida, si in-
gressa ad conspectum Patris tui coelestis, ter-
ram considerares, quæ sorte tibi contigit,
& experientia disceres, animam tuam esse
terram aridam & ex seipsa absque aqua
deuotionis, & oppugnatam ab ardori-

M 4 bus

IX SPIRITUS
 DE PONTE

bus cupiditatum, quæ magis adhuc illam exsiccant, & inutilem reddunt, mitteres procul dubio tua suspiria ad cœlum, diceresque cum

hh Ps. 142. 6. Dauid: *h h anima mea sicut terra sine aqua tibi. Velociter exaudime, Domine, quia defecit Spiritus meus:* da mihi cœlestem aliam quam benedictionem, quæ me refrigeret, commutat terram hanc aridam & sterilem in irriguam aliam, quæ fructus proferat benedictionis. Quod si in hac petitione cum seruiore perseveres, quoniam pater tuus cœlestis adeo est misericors, commiseratione tuæ siccitatis & miseræ permotus, dabit tibi irriguum superius & inferius, irriguum superius est aqua deuotionis, quam ipse dat per seipsum, & (vt ait Dauid) ex alto illam demittit, *i i etenim cœli distillauerunt a facie & præsentia Dei Sinai à facie Dei Israel,* i i sicut pluuia spontè decidentis, quia *k k montes ipsos irrigat,* adeoque fecundos reddit vt terram suis fructibus satient. *ijs enim, qui in perfectione alti sunt montes, tali genere pluuia indulget Deus, idque frequentissimè: quia indulget tanquam filiis dilectis ad quam pluiam suscipiendam, ipsi etiam feruentibus suis laboribus & exercitijs se disponunt.* Sed ego Domine, etsi fateor me esse montem, non tamen in sanctitate, sed in superbia sum mons, ideoque sicut *l mons Gelboa, mereor maledictionem, & ne ros aut pluuia de cœlo veniat super me. tu autem cœlestis pater, qui verè m m pluuia Pater es,* m m

ferere mei, & visita aridum hunc montem irriguo isto superiori, vt copiosum fructum proferat, attende, quod in *hereditas tua* valde sit *infirmata*, mitte ergo pluuiam, qua illa corroboretur, valdeque perficiatur. in Ps. 67. 10.

DENIQUE licebit sperare, & minimum, petere irriguum inferius, gratiam scilicet deuotionis, quam DEVS Dominus noster communicat media nostra diligentia, dum audimus scilicet conciones, pios libros legimus, diuina mysteria meditamur, ac contemplantur, ea methodo & ratione, quæ in sequentibus tractatibus proponetur.

IX SPIRITUS
DE PONTE